

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2602

[Total No. of Pages : 4

[4704] Ext. - 11
M.A. (Part - I) (External)
ECONOMICS
Micro Economic Analysis I & II
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :-

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answers should be precise and to the point.*
- 4) Neat diagrams must be drawn wherever necessary.*

Q1) State and explain the basic Economic problems. **[20]**

OR

Explain prof samuelson's revealed preference theory of demand.

Q2) Explain the Edgeworth box dipiction of competitive market exchange equilibrium. **[20]**

OR

What is Elasticity of demand? Explain the price, Income and cross elasticity of demand.

Q3) What is monopolistic competition? Explain How the price and output is determined in group equilibrium in long run. **[20]**

OR

Explain the Baumol's sales revenue maximization model of the firm.

Q4) What is social welfare? Explain the Bergenson samuelson's concept of social welfare function. **[20]**

OR

Explain the marginal productivity theory of distribution.

P.T.O.

Q5) Write notes on any four of the following :

[20]

- a) Ceiling price
- b) Slutsky's Income and substitution effect.
- c) Economist concept of cost.
- d) Excess capacity.
- e) Cartel
- f) Euler's Theorem.

Total No. of Questions : 5]

P2602

[4704] Ext. - 11
M.A. (Part - I) (External)
ECONOMICS
Micro Economic Analysis I & II
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) मूलभूत आर्थिक समस्या कोणत्या ते सांगून स्पष्ट करा. [20]

किंवा

प्रो. सॅम्युलसन यांचा मागणीचा प्रकट पसंती सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) एजवर्थ पेटीच्या साहाय्याने स्पर्धात्मक बाजारातील विनिमय संतुलन स्पष्ट करा. [20]

किंवा

मागणीची लवचिकता म्हणजे काय ? मागणीची किंमत, उत्पन्न व छेदक लवचिकता स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) मत्तेदारीयुक्त स्पर्धा म्हणजे काय ? समूह समतोलाची दीर्घकालीन किंमती व उत्पादननिश्चीती कशा प्रकारे ठरते ते सांगा. [20]

किंवा

उत्पादनसंस्थेचे बाऊमल यांचे 'विक्रीप्राप्ती महत्तमीकरण' प्रतिमान स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) सामाजीक कल्याण म्हणजे काय ? बर्गसन-सॅम्युलसन यांची 'सामाजीक-कल्याण फलन' संकल्पना स्पष्ट करा. [20]

किंवा

विभाजनाचा सीमांत उत्पादकता सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

- अ) कमाल किंमत (Ceiling price)
- ब) स्लटस्की यांचा उत्पन्न व पर्यायता परिणाम
- क) अर्थशास्त्रज्ञांच्या दृष्टीकोणातून व्यय संकल्पना
- ड) अतिरिक्त उत्पादनक्षमता
- इ) विक्रीसंघ (Cartel)
- फ) युलरचे प्रमेय

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2603

[Total No. of Pages : 4

[4704] Ext. - 12
M.A. (Part - I) (External)
ECONOMICS
Public Economics I & II
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :-

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answers should be precised and to the point.*

Q1) Explain the role of Government in organised society. **[20]**

OR

Explain the contribution of samuelson in demand revealing schemes for public goods.

Q2) Explain the changes in structure and Growth of public expenditure. **[20]**

OR

Explain the ability to pay approach of Taxation.

Q3) Explain the classical approach of public debt. **[20]**

OR

What is Budget? Explain the Economic classification of budget.

Q4) Explain the vertical imbalance in distribution resources between centre and state government. **[20]**

OR

Critically evaluate the Indian tax system.

P.T.O.

Q5) Write short notes (any four) :

[20]

- a) Merit Goods.
- b) Teibout model.
- c) Excess burden of taxes.
- d) Sources of public debt.
- e) Principles of federal finance
- f) Merit of Indirect Taxes.

Total No. of Questions : 5]

P2603

[4704] Ext. - 12
M.A. (Part - I) (External)
ECONOMICS
Public Economics I & II
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) संघटीत समाजव्यवस्थेतील शासनाची भूमिका स्पष्ट करा. [20]
किंवा
सॅम्युयलसन यांचे सार्वजनिक वस्तूसाठीच्या मागणी प्रकटी योजना मधील योगदान स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) सार्वजनिक खर्चाची रचना आणि वाढीतील बदल स्पष्ट करा. [20]
किंवा
कर आकारणीचा करदेयक्षमता दृष्टीकोण स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) सार्वजनिक कर्जाचा सनातनवादी दृष्टीकोण स्पष्ट करा. [20]
किंवा
अंदाजपत्रक म्हणजे काय ? अंदाजपत्रकाचे आर्थिक वर्गीकरण स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) केंद्र व राज्यसरकार मधील संसाधनाच्या उर्ध्वगामी वितरनातील असमतोल स्पष्ट करा. [20]
किंवा
भारतातील करपद्धतीचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) गुणवत्ता वस्तू
- ब) टिबू प्रतिमान
- क) कराचा अतिरिक्त भार
- ड) सार्वजनिक कर्जाचे स्रोत
- इ) संघराज्यीय वित्त व्यवस्थेची तत्वे
- फ) अप्रत्यक्ष कराचे गुण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2604

[Total No. of Pages : 4

[4704] Ext. - 13
M.A. (Part - I) (External)
ECONOMICS
International Trade and International Finance
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answers of the questions should be precise and to the point.*
- 4) Neat diagrams must be drawn wherever necessary.*

Q1) Critically examine the Heckscher ohlin theory of International trade. [20]
OR

What is Gross Barter Terms of Trade? Explain the factors at setting Terms of Trade.

Q2) Explain the features and composition of Global Trade Growth. [20]
OR

Explain in detail the effects of Tariffs.

Q3) What is meant by Disequilibrium in Balance of payments? What are its causes? Explain the measures used to correct it? [20]
OR

Explain the objectives and features of foreign Exchange management in India.

Q4) Explain the factors affecting International Capital Movement. [20]
OR

Explain the achievements and failures of World Bank.

P.T.O.

Q5) Write notes on any four of the following :

[20]

- a) Foreign Direct Investment in Retail Trade.
- b) International finance corporation.
- c) Feature of Eurocurrency.
- d) Recent Devaluations in Indian Rupee.
- e) Intra - Industry Trade.
- f) Merits and Demerits of Net Barter Terms of trade.

Total No. of Questions : 5]

P2604

[4704] Ext. - 13
M.A. (Part - I) (External)
ECONOMICS
International Trade and International Finance
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत, आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.
-

प्रश्न 1) हेक्शचर ओलीन यांच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापार सिद्धांताचे टीकात्मक परिक्षण करा. [20]
किंवा

स्थूल वस्तू व्यापारशर्ती म्हणजे काय ? व्यापारशर्तीवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) जागतिक व्यापार वाढीची वैशिष्ट्ये व रचना स्पष्ट करा. [20]
किंवा

जकार्तीचे परिणाम सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) व्यवहारतोलातील असमतोलाचा काय अर्थ होतो ? त्याची कारणे कोणती ? तो दुरुस्त करण्यासाठी योजलेले उपाय स्पष्ट करा. [20]
किंवा

भारतातील विदेशी विनिमय व्यवस्थापनाची उद्दिष्ट्ये आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) आंतरराष्ट्रीय भांडवल हालचालींवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. [20]
किंवा

जागतिक बँकेचे यश आणि अपयश स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही चारवर टीपा लिहा.

[20]

- अ) किरकोळ व्यापारातील थेट परकिय गुंतवणूक
- ब) आंतरराष्ट्रीय विलीय महामंडळ
- क) युरोचलनाची वैशिष्ट्ये
- ड) भारतीय रुपयाचे अलिकडच्या काळातील अवमुल्यने
- इ) अंतर-उद्योग व्यापार
- फ) निव्वळ वस्तु व्यापारशर्तीचे गुण आणि दोष

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2605

[Total No. of Pages : 12

[4704] Ext. - 14

M.A. (Part - I) (External)

ECONOMICS

Mathematical Economics and Statistical Techniques

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :-

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answers should be precise and to the point.*
- 4) *Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 5) *Use of non-scientific calculator is allowed.*

Q1) Solve any one of the following :

[20]

- a) i) The marginal revenue function of a product is given by

$R' = 5 + 3x - x^2$. Find the total revenue and average revenue given that $R = 112$ when $x = 6$.

- ii) Let Marginal revenue = m . Find the total revenue function when it is known that for zero production there is no revenue. Comment on the results.

- b) A firm produces bread and biscuits and sells them at prices of Rs. 5 and Rs. 3 per Kg. The flour required for a unit of bread is twice that for biscuits. The supply of flour is sufficient for only 1000 kg of biscuits per day. Bread requires a special additive unit of which only 400 are available per day. For biscuits additive units are also required and 700 of them are available per day. Find the production combination for maximum profit.

P.T.O.

Q2) Solve any one of the following :

[20]

a) Prove the following results :

i) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^2 - 4 + 3}{x^2 - 2x - 3} = -\frac{1}{2}$

ii) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{2x + 3x^{-1}}{3x + 2x^{-1}} = \frac{2}{3}$

iii) $\lim_{x \rightarrow -1} \frac{2x + 1}{x^2 - 3x + 4} = -\frac{1}{8}$

iv) $\lim_{p \rightarrow 2} \frac{p^3 - 8}{p - 2} = 12$

b) If a firm faces the marginal cost schedule $MC = 180 + 0.3q^2$ and the marginal revenue schedule is $MR = 540 - 0.6q^2$ and total fixed cost is Rs. 65 what is the maximum profit it can make?

Q3) Solve any one of the following :

[20]

a) The plan outlay of Rajasthan for the year 1983-84 is as tabulated below:
Draw a pie diagram.

Sr.	Sector	Budget estimates
1	Arg. and allied services	70
2	Cooperation	10
3	Irrigation and Power	200
4	Industries and Mining	35
5	Transport and communication	40
6	Social services	120
7	Misc.	25
		500

- b) In the following grouped data 'x' are the mid points of the class intervals and 'c' is a constant. If the arithmetic mean of the original distribution is 35.84, find its class intervals.

X-c	-21	-14	-7	0	7	14	21	Total
Frequency	2	12	19	29	20	13	5	100

Q4) Solve any one of the following : **[20]**

- a) The following table shows that monthly expenditures of 80 students of a university on morning breakfast. Calculate the A. Mean, Standard Deviation, and Coefficient of Variance.

Expenses	No. of Students
78-82	2
73-77	6
68-72	7
63-67	12
58-62	18
53-57	13
48-52	9
43-47	7
38-42	4
33-37	2

- b) With the given data, find out the most likely marks in Statistics when marks in Economics are 30.

Economics - 25 28 35 32 31 36 29 38 34 32

Statistics - 43 46 49 41 36 32 31 30 33 39

Q5) Solve any four of the following :

[20]

- a) Show that $\begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} -4 & 6 \\ 2 & -3 \end{bmatrix}$ gives a zero matrix.
- b) Solve the simultaneous equation system $20x + 6y = 500$
 $10x - 2y = 200$
- c) A Competitive market has demand schedule $p = 610 - 3q$ and the supply schedule $p = 20 + 2q$. Calculate equilibrium price and quantity.
- d) Write a short note on Types of Correlation.
- e) The distribution of age at first marriage of 130 males was as given below: Calculate the average age.
Age:(X)	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
No.(f)	02	01	04	08	10	12	17	19	18	14	13	12
- f) Write the merits and demerits of Arithmetic mean.

Total No. of Questions : 5]

P2605

[4704] Ext. - 14

M.A. (Part - I) (External)

ECONOMICS

Indian Economic Policy and Agricultural Economics

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :-

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answers should be precise and to the point.*

Q1) Explain the structure and trends of Indias National in come. **[20]**

OR

Review the Indias economic reforms.

Q2) Explain in detail the Problems of labour market in India. **[20]**

OR

Explain the role of education, health and gender related issues in social infrastructure.

Q3) What is Agriculture productivity? Explain the causes of low agriculture productivity in india. **[20]**

OR

Explain the role of commercial Banks in Agriculture credit.

Q4) Explain the Agriculture price policy in India. **[20]**

OR

What is organic farming? Explain the present status and future of organic farmicy.

Q5) Write short notes (any four) :

[20]

- a) Food security in india.
- b) Agricultural marketing.
- c) Role of NABARD in Agricultural credit.
- d) Financial sector reforms.
- e) SE2 and Agricultural.
- f) Nature of poverty in India.

Total No. of Questions : 5]

P2605

[4704] Ext. - 14
M.A. (Part - I) (External)
ECONOMICS
Indian Economic Policy and Agricultural Economics
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.
-

प्रश्न 1) भारताच्या राष्ट्रीय उत्पन्नातील प्रवृत्ती व रचना विशद करा. [20]

किंवा

भारतातील आर्थिक सुधारणांचा आढावा घ्या.

प्रश्न 2) भारतातील श्रमबाजाराच्या समस्या सविस्तर स्पष्ट करा. [20]

किंवा

सामाजिक पायाभूत सुविधांमध्ये शिक्षण, आरोग्य आणि लिंग सापेक्ष मुद्द्यांची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) शेती उत्पादकता म्हणजे काय ? भारतातील शेतीची उत्पादकता कमी असण्याची कारणे स्पष्ट करा. [20]

किंवा

कृषि वित्तपुरवठ्यातील व्यापारी बँकांची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भारताचे शेतमाल किंमत वीषयक धोरण विशद करा. [20]

किंवा

सॅद्रिय शेती म्हणजे काय ? सॅद्रिय शेतीची सध्यस्थिती आणि भवितव्य स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

- अ) भारतातील अन्न सुरक्षा
- ब) शेतमाल विक्री व्यवस्था
- क) नाबार्डची (NABARD) शेती पतपुरवठ्यातील भूमिका
- ड) वित्तक्षेत्र सुधारणा
- इ) विशेष आर्थिक क्षेत्र (SE2) आणि शेती.
- फ) भारतातील दारिद्र्याचे स्वरूप.

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 5]

P2605

[4704] Ext. - 14

M.A. (Part - I) (External)

ECONOMICS

Labour Economics and Industrial Economics

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :-

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answers should be precise and to the point.*

Q1) Explain the characteristics of Indian labour Market. **[20]**

OR

Explain the Theory of collective Bargaining of wages.

Q2) State the causes of Industrial disputes and explain the mechanism of their settlement. **[20]**

OR

Explain the problems and policy of female worker's in India.

Q3) Explain the scope, need and significance of study of industrial Economics. **[20]**

OR

Explain the role of state Industrial Development corporations for balanced regional development.

Q4) State the causes of Low Industrial Productivity and Efficiency in India. **[20]**

OR

Explain the sources of Industrial finance..

Q5) Write short notes on (any four) :

[20]

- a) Labour turnover.
- b) Labour in Un organisation sector.
- c) Wage policy.
- d) Industrial Policy - 1991
- e) Foreign capital.
- f) Role of Multi-National Companees. (MNCs).

Total No. of Questions : 5]

P2605

[4704] Ext. - 14
M.A. (Part - I) (External)
ECONOMICS
Labour Economics and Industrial Economics
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पाहावी.

प्रश्न 1) भारतीय श्रम बाजाराचे वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

[20]

किंवा

वेतनांचा सामुहिक सौदा शक्ती सिद्धान्त विशद करा.

प्रश्न 2) औद्योगिक कलाहाचे कारणे सांगा. व औद्योगिक कलह सोडविण्याची यंत्रणा स्पष्ट करा. [20]

किंवा

भारतातील महीला कामगारांच्या समस्या व धोरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) औद्योगिक अर्थशास्त्राच्या अभ्यासाची व्याप्ती, गरज व महत्व स्पष्ट करा.

[20]

किंवा

समतोल प्रादेशिक विकासातील राज्य औद्योगिक विकास महामंडळांची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भारतातील औद्योगिक उत्पादकता व कार्यक्षमता कमी असण्याची कारणे सांगा. [20]

किंवा

औद्योगिक वित्तपुरवठ्यांचे स्रोत / मार्ग स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

- अ) श्रम उलाढाल.
- ब) असंगठीत क्षेत्रातील कामगार.
- क) वेतन धोरण.
- ड) औद्योगिक धोरण - 1991.
- इ) विदेशी भांडवल.
- फ) बहुराष्ट्रीय कंपण्यांची भूमिका.

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 8

P4702

[4704]-Ext.-14A

M.A. (Part-I)

ECONOMICS

Agricultural Economics & Industrial Economics (145)
(External-2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to the point.*

Q1) Give a brief account of trends in agricultural productivity in India since 1991. State the measures used by government to improve the agricultural productivity. **[20]**

OR

Discuss the features of National Employment Warantee Scheme.

Q2) Describe the problems of agricultural marketing in India. Suggest the measures to eliminate these problems. **[20]**

OR

Explain the role of Bio-technology and organic farming in sustainable agriculture.

Q3) Explain the role and problems of public sector in India. **[20]**

OR

Critically examine Weber's theory of Industrial Location.

P.T.O.

Q4) Explain in detail the factors influencing Industrial Productivity. **[20]**

OR

Critically evaluate the role of Multinational Corporations in Indian economy.

Q5) Write short notes Any Four: **[20]**

- a) Role of cooperative credit in agriculture.
- b) Problems of NABARD.
- c) Problems of Foreign Capital.
- d) Sources of Industrial Finance.
- e) Problems of regional industrial imbalance.
- f) Importance of processing of farm product.

Total No. of Questions : 5]

P4702

[4704]-Ext.-14A

M.A. (Part-I)

ECONOMICS

Agricultural Economics & Industrial Economics (145)

(External-2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकुण गुण : 100

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
 - 4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) 1991 पासून भारतातील शेती उत्पादकतेच्या प्रवृत्तीचा थोडक्यात आढावा घ्या. शेती उत्पादकता वाढविण्यासाठी सरकारने योजलेल्या उपाययोजना सांगा. [20]

किंवा

राष्ट्रीय रोजगार हमी योजनेच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) भारतातील कृषी विपन्न व्यवस्थेच्या समस्यांचे वर्णन करा. त्या कमी करण्यासाठी उपाय सुचवा. [20]

किंवा

शाश्वत शेतीतील जैवतंत्रज्ञान व सेंद्रिय शेतीची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) भारतातील सार्वजनिक क्षेत्राची भूमिका व समस्या स्पष्ट करा. [20]

किंवा

औद्योगिक स्थानियीकरणाचा वेबरच्या सिद्धांताचे टीकात्मक परिक्षण करा.

प्रश्न 4) औद्योगिक उत्पादकतेवर परिणाम करणारे घटक सविस्तर स्पष्ट करा. [20]
किंवा

भारतीय अर्थव्यवस्थेतील बहुराष्ट्रीय कंपन्यांच्या भूमिकेचे टीकात्मक मुल्यमापन करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

- अ) सहकारी पतपुरवठ्याची शेतीमधील भूमिका.
- ब) नाबार्डच्या समस्या.
- क) परकिय भांडवलाच्या समस्या.
- ड) औद्योगिक वित्त-पुरवठ्याचे स्रोत.
- इ) प्रादेशिक औद्योगिक असमतोलाच्या समस्या.
- फ) शेतीमाल प्रक्रिया व्यवस्थेचे महत्व.

Total No. of Questions : 5]

P4702

[4704]-Ext.-14A

M.A. (Part-I)

ECONOMICS

Indian Economic Policy and Labour Economics (146)

(External-2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to the point.*

Q1) Comment on the recent debates on poverty and inequality in India. **[20]**

OR

Give the brief outline of strategy of government of India regarding globalizing the Indian Agriculture. **[20]**

Q2) Explain in brief the gove's strategy about social infrastructure in India since 1991. **[20]**

OR

Compare the growth of Industrial sector in pre and post reform period in India.

Q3) Explain the scope and importance of labour economics. **[20]**

OR

Explain the recent trends of Labour Migration and its effects on labour and Industrial Sector.

Q4) Explain in brief the Child Labour Policy in India.

[20]

OR

Explain the causes of Industrial disputes. Explain the settlement mechanism of industrial disputes in India.

Q5) Write short notes (Any Four):

[20]

- a) Problems of financial inclusion in India.
- b) Recent trends of Monetary Policy of RBI.
- c) Progress of disinvestment since 1991.
- d) Features of Wage Policy in India.
- e) Organised sector and wage determination.
- f) Current trends in collective bargaining in India.

Total No. of Questions : 5]

P4702

[4704]-Ext.-14A

M.A. (Part-I)

ECONOMICS

Indian Economic Policy and Labour Economics (146)

(External-2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
 - 4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) भारतातील दारिद्र्य व विषमतेवरील अलीकडच्या काळातील वाद-विवादांवर भाष्य करा. [20]

किंवा

भारतीय शेतीच्या जागतिकीकरणासंबंधी भारत सरकारच्या व्यूहरचनेची थोडक्यात रूपरेषा द्या.

प्रश्न 2) 1991 पासून भारतातील सामाजिक पायाभूत सुविधासंबंधी सरकारची व्यूहरचना थोडक्यात स्पष्ट करा. [20]

किंवा

भारतातील सुधारणापुर्व व सुधारणानंतरच्या काळातील औद्योगिक क्षेत्राच्या वृद्धीची तुलना करा.

प्रश्न 3) श्रम अर्थशास्त्राची व्याप्ती व महत्व स्पष्ट करा. [20]

किंवा

श्रम स्थलांतराचे अलिकडील प्रवृत्ती आणि त्यांचे कामगार व औद्योगिक क्षेत्रावरील परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भारतातील बालकामगार धोरण थोडक्यात स्पष्ट करा. [20]

किंवा

औद्योगिक कलहाची कारणे स्पष्ट करा. भारतातील औद्योगिक कलह समायोजन यंत्रणा स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

- अ) भारतातील वित्तीय समावेशकतेच्या समस्या.
- ब) भारतीय रिझर्व बँकेच्या चलनविषयक धोरणातील आलिकडीत प्रवृत्ती.
- क) 1991 पासूनची निगुंतवणुकीतील प्रवृत्ती.
- ड) भारतातील वेतन धोरणाची वैशिष्ट्ये.
- इ) संघटीत क्षेत्र आणि वेतन निर्धारण.
- फ) भारतातील सामुहीक सौदा व्यवस्थेतील सद्य प्रवृत्ती.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2606

[Total No. of Pages : 4

[4704] Ext. - 21
M.A. (Part - II) (External)
ECONOMICS
Macro Economics - I and II
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :-

- 1) All questions are compulsory*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precise and to the point.*

Q1) Explain the relation between measurement of national income and saving, investment, Government expenditure, Taxes, import and exports. **[20]**

OR

Distinguish between potential output and actual output.

Q2) Explain the optimum policy-Mix with the help of IS-LM model. **[20]**

OR

Explain in detail Real Business cycle Theory.

Q3) Describe the components of money stock in India. **[20]**

OR

Examine Neo-classical theory of demand for money.

Q4) What is phillips curve? Explain the shifting of phillips curve in the long run. **[20]**

OR

Discuss the role of interest rates in macro economy.

P.T.O.

Q5) Write short notes (any four) :

[20]

- a) Disposable income and consumption expenditure.
- b) Neutrality of money.
- c) Derivation of IS curve.
- d) Reddy committee Report.
- e) Baumol - Tobin Theory.
- f) Taylor Rule.

Total No. of Questions : 5]

P2606

[4704] Ext. - 21
M.A. (Part - II) (External)
ECONOMICS
Macro Economics - I and II
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.
-

प्रश्न 1) बचत, गुंतवणूक, सरकारी खर्च, कर, आयात व निर्यात आणि राष्ट्रीय उत्पन्नाचे मापन यामधील संबंध स्पष्ट करा. [20]

किंवा

उपलभ्य उत्पादन व वास्तव उत्पादन यामधील फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) IS व LM वक्रांच्या सहाय्याने पर्याप्त धोरण संमिश्रण स्पष्ट करा. [20]

किंवा

वास्तव व्यापार चक्र सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) भारतातील पैसा साठ्याच्या घटकांचे वर्णन करा. [20]

किंवा

पैशाच्या मागणीच्या नवसनातन सिद्धांताचे परिक्षण करा.

प्रश्न 4) फिलीप्स वक्र म्हणजे काय ? फिलीप्स वक्राची दीर्घकालीन स्थलांतरे स्पष्ट करा. [20]

किंवा

स्थूल अर्थव्यवस्थेतील व्याजदराच्या भूमिकेची चर्चा करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

अ) खर्चशक्य उत्पन्न व उपभोग खर्च.

ब) पैशाची तटस्थता

क) IS वक्राची निर्मिती

ड) रेड्डी समितीचा अहवाल

इ) बाऊमोल-टोबीन सिद्धांत

फ) टेलरचा नियम

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2607

[Total No. of Pages : 4

[4704] Ext. - 22
M.A. (Part - II) (External)
ECONOMICS
Growth and Development - I and II
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answers should be precised and to the point.*

Q1) What is less developed countries? Explain the characteristics of less developed countries. **[20]**

OR

What is poverty? State the problems of measurement of poverty.

Q2) Evaluate the solow's model of Economic growth. **[20]**

OR

Critically examine the theory of demographic transition.

Q3) Explain the role of Agriculture in Economic development. **[20]**

OR

What is monetary policy? Explain the objectives of the monetary policy.

Q4) 'Trade as an engine of growth' comment. **[20]**

OR

Explain the role of government in the developmental process.

P.T.O.

Q5) Write short notes (any four) :

[20]

- a) Indicators of Growth.
- b) Income Inequality is a obstacle in Economic Development.
- c) Causes of Rural migration.
- d) Disguised unemployment.
- e) Inflation and Growth.
- f) Objectives of world Bank.

Total No. of Questions : 5]

P2607

[4704] Ext. - 22
M.A. (Part - II) (External)
ECONOMICS
Growth and Development - I and II
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) अल्पविकसीत देश म्हणजे काय ? अल्पविकसीत देशांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [20]

किंवा

दारिद्र्य म्हणजे काय ? दारिद्र्य मापनातील समस्या सांगा.

प्रश्न 2) आर्थिक वृद्धीच्या सोलो प्रतिमानाचे मुल्यमापन करा. [20]

किंवा

लोकसंख्या संक्रमन सिद्धांताचे टीकात्मक परिक्षण करा.

प्रश्न 3) आर्थिक विकासात शेतीची भूमिका स्पष्ट करा. [20]

किंवा

चलनविषयक धोरण म्हणजे काय ? चलनविषयक धोरणाची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) “व्यापार हे आर्थिक वृद्धीचे इंजिन आहे” भाष्य करा. [20]

किंवा

विकास प्रक्रियेतील शासनाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

- अ) वृद्धीचे निर्देशक
- ब) आर्थिक विकासातील उत्पन्न विषमता एक अडथळा.
- क) ग्रामीण स्थलांतराची कारणे.
- ड) प्रच्छन्न बेकारी.
- इ) भाववाढ आणि वृद्धी
- फ) जागतिक बँकेची उद्दिष्ट्ये

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2608

[Total No. of Pages : 4

[4704] Ext. - 23

M.A. (Part - II) (External)

ECONOMICS

403 : Modern Banking and Research Methodology

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :-

- 1) All questions are compulsory*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precised and to the point.*

Q1) Explain the functions of financial system.

[20]

OR

State the functions of modern banks in India.

Q2) Explain the nature and types of Non-banking Financial Institutions in India.

[20]

OR

Explain the recent trends in exchange rate and its impact on Indian Economy.

Q3) What is research? Explain the types of research.

[20]

OR

What is Hypothesis? Explain the importance of hypothesis in research.

Q4) Explain the measures of central tendencies.

[20]

OR

Explain the stages of report writing.

P.T.O.

Q5) Write short notes (any four) :

[20]

- a) Balance sheet of commercial Bank.
- b) Features of Indian money market.
- c) Provident fund.
- d) Importance of social research.
- e) Testing of Hypothesis.
- f) Merits of mode.

Total No. of Questions : 5]

P2608

[4704] Ext. - 23

M.A. (Part - II) (External)

ECONOMICS

403 : Modern Banking and Research Methodology

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) वित्तीय प्रणालीची कार्ये स्पष्ट करा. [20]

किंवा

भारतातील आधुनिक बँकांची कार्ये सांगा.

प्रश्न 2) भारतातील बँकेतर वित्तीय संस्थांचे स्वरूप आणि प्रकार स्पष्ट करा. [20]

किंवा

विनिमय दरातील अलिकडील प्रवृत्ती व त्यांचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) संशोधन म्हणजे काय ? संशोधनाचे प्रकार स्पष्ट करा. [20]

किंवा

गृहीतक म्हणजे काय ? संशोधनात गृहीतकाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) केंद्रीय प्रवृत्तीची मापके स्पष्ट करा. [20]
किंवा
अहवाल लेखनातील पायऱ्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]
अ) व्यापारी बँकेचा तालेबंद.
ब) भारतीय नाणेबाजाराची वैशिष्ट्ये.
क) भविष्य निर्वाह निधी.
ड) सामाजिक संशोधनाचे महत्व.
इ) गृहीतकाची चाचणी.
फ) बहुलकाचे गुण.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2609

[Total No. of Pages : 12

[4704] Ext. - 24
M.A. (Part - II) (External)
ECONOMICS
Demography and Rural Development.
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :-

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answers should be precise and to the point.*

Q1) Explain the nature and scope of demography. **[20]**

OR

Critically examine the Theory of demographic transition.

Q2) What is fertility? Explain the factors affecting fertility rate. **[20]**

OR

Describe the various trends in internal migration in India.

Q3) Explain the features and structure of rural Economy of India. **[20]**

OR

Comment on the role of NABARD in rural credit since - 1991.

Q4) Explain the problem of rural unemployment. and give the causes and remedial measures for elimination of rural unemployment. **[20]**

OR

Critically evaluate the role of IRDP in rural Development.

P.T.O.

Q5) Write short notes on (any four) :

[20]

- a) Growth of world population since - 1991.
- b) Biological Theories of population.
- c) Infant mortality in India.
- d) Trends in India's cropping pattern.
- e) Need of women Empowerment.
- f) Remedies against rural migration.

Total No. of Questions : 5]

P2609

[4704] Ext. - 24
M.A. (Part - II) (External)
ECONOMICS
Demography and Rural Development.
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पाहा.

प्रश्न 1) लोकसंख्या शास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा. [20]

किंवा

लोकसंख्या संक्रमन सिद्धान्ताचे टीकात्मक परिक्षण करा.

प्रश्न 2) जननदर म्हणजे काय ? जननदरावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. [20]

किंवा

भारतातील अंतर्गत स्थलांतराच्या विविध प्रवृत्ती विशद करा.

प्रश्न 3) भारतीय ग्रामीण अर्थव्यवस्थेची रचना व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [20]

किंवा

1991 पासूनच्या नाबार्डच्या (NABARD) ग्रामीण पत पुरवठ्यातील भूमिकेवर भाष्य करा.

प्रश्न 4) ग्रामीण बेरोजगारीची समस्या स्पष्ट करा. आणि ग्रामीण बेरोजगाराची कारणे व ती दुर करण्यासाठी उपाय योजना सांगा. [20]

किंवा

एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रमाची ग्रामीण विकासातील भूमिकेचे टीकात्मक मुल्यमापण करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

- अ) 1991 पासून जागतिक लोकसंख्या वृद्धी.
- ब) लोकसंख्येचा जैविक सिद्धान्त.
- क) भारतातील बाल मृत्यू.
- ड) भारतीय पीक रचनेतील प्रवृत्ती.
- इ) महिला सक्षमीकरणाची गरज.
- फ) ग्रामीण स्थंलातरा विरूद्ध उपाय योजना.

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 5]

P2609

[4704] Ext. - 24

M.A. (Part - II) (External)

ECONOMICS

World Economy and Economics of Environment

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :-

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answers should be precise and to the point.*

Q1) Explain in detail the effects of Globalization on Indian Economy. **[20]**

OR

State the objectives and role of South Asian Association For Regional Co-operation (SAARC).

Q2) Explain the impact of U.S. Debt crisis on Indian Economy. **[20]**

OR

Explain the Impact of Globalization on Soviet Union Economy.

Q3) Explain the Impact of environment degradation on sustainable development. **[20]**

OR

Explain the effects of Industrial development on water and Air pollution in India.

Q4) State the objectives and function's of pollution control Boards of India. **[20]**

OR

Explain in detail the concept of Natural farming.

Q5) Write short notes on (any four) :

[20]

- a) Role of BRICS.
- b) Features of Global Economy.
- c) Eastern Europe a transition economy.
- d) Environment Management Techniques.
- e) Bio-diversity.
- f) Social forestry.

Total No. of Questions : 5]

P2609

[4704] Ext. - 24
M.A. (Part - II) (External)
ECONOMICS
World Economy and Economics of Environment
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावित.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.
-

प्रश्न 1) जागतिकीकरणाचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम सविस्तर स्पष्ट करा. [20]

किंवा

सार्क ची (SAARC) उद्दिष्टे आणि भूमिका सांगा.

प्रश्न 2) अमेरिकेतील कर्ज संकटाचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील प्रभाव स्पष्ट करा. [20]

किंवा

जागतिकीकरणाचा रशियन अर्थव्यवस्थेवरील प्रभाव स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) पर्यावरण ऱ्हासाचा चिरंतन विकासावरील प्रभाव स्पष्ट करा. [20]

किंवा

भारतातील औद्योगिक विकासाचा जल आणि वायु प्रदुषनावरील परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भारतीय प्रदुषण नियंत्रण मंडळाची उद्दिष्टे आणि कार्ये सांगा. [20]

किंवा

नैसर्गिक शेती ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

- अ) ब्रिक्स ची (BRICS) भूमिका.
- ब) जागतिक अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये.
- क) पूर्व-युरोप संक्रमणशील अर्थव्यवस्था.
- ड) पर्यावरण व्यवस्थापन तंत्र.
- इ) जैव-विविधता.
- फ) सामाजिक वनीकरण

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 5]

P2609

[4704] Ext. - 24
M.A. (Part - II) (External)
ECONOMICS
Economics of Finance and Econometrics
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :-

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answers should be precise and to the point.*
- 4) Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 5) Use of non-scientific calculator is allowed.*

Q1) Solve any one of the Following : **[20]**

- a) Explain the role of financial sector in an Economy and state the differences between Debt Market, Equity Market and Financial Service Markets.
- b) State the structure of financial system and explain the role of hedgers and speculators in future markets.

Q2) Answer the following question. (Any one) : **[20]**

- a) State the concept of Capital asset Pricing and explain the relation with the Capital asset Pricing Model.
- b) Explain in detail the types of financial instruments and How the financial system is regulated?

Q3) Answer the following question. (Any one) : **[20]**

- a) What is Econometrics? Elucidate the scope of econometrics with suitable examples.
- b) Define the following terms:
 - i) Standard Error
 - ii) R^2 and $\overline{R^2}$
 - iii) Partial R^2
 - iv) Test of stability
 - v) Degrees of freedom
 - vi) Analysis of variance

Q4) Answer the following question. (Any one) : **[20]**

- a) The net investment function of the economy is $I = \beta_0 + \beta_1 R + u$. Where 'I' denotes investment, R denotes the interest rate and β_0 and β_1 are the unknown parameters of the investment function. Construct a scatter diagram from the observation and establish the investment function from the following data.

Sr.	Rate of Interest = (R. %) X	Investment (I) Y
1	6	9.0
2	7	5.5
3	6	8.0
4	8	4.0
5	9	3.5
6	10	2.5
7	8	3.0
8	10	1.5
9	12	1.2
10	11	1.8
11	13	1.5

- b) Define multicollinearity and State the types of it with their consequences.

Q5) Answer the following question. (Any four) : **[20]**

- a) Define derivatives and explain the types of it.
- b) Write a note on Swaps.
- c) Write a note on Arbitrage Pricing theory.
- d) Write a note on dummy variables.
- e) What is least square method?
- f) State the importance of Econometrics.

Total No. of Questions : 5]

P2609

[4704] Ext. - 24
M.A. (Part - II) (External)
ECONOMICS
Economics of Finance and Econometrics
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.
3) उत्तरे मुद्देसूद आणि योग्य असावीत.
4) आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
-

प्रश्न 1) खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [20]

- अ) अर्थव्यवस्थेतील वित्तीय क्षेत्राची भूमिका विषद करा आणि कर्ज बाजार, समभाग बाजार आणि वित्तीय सेवा बाजार यातील फरक स्पष्ट करा.
ब) वित्तीय बाजाराची रचना आणि कार्ये सांगा आणि द्विधा व्यापारी आणि सट्टेबाज यांची-भावी (भविष्यकालीन) बाजारातील भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [20]

- अ) भांडवली संपत्तीच्या किंमतनिश्चिती ची संकल्पना सांगून त्याचे भांडवली संपत्तीच्या किंमतनिश्चितीच्या प्रतिमानाशी असलेले नाते सांगा.
ब) वित्तीय साधनांचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा. आणि वित्तीय प्रणालीवर नियंत्रण कसे ठेवतात ते सविस्तर लिहा.

प्रश्न 3) खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [20]

- अ) अर्थमिती म्हणजे काय ते सांगा व त्याची व्याप्ती उदाहरणासह स्पष्ट करा.

ब) खालील व्याख्या द्या.

i) प्रमाणित चूक

ii) R^2 and $\overline{R^2}$

iii) Partial R^2

iv) स्थिरतेची परीक्षा

v) स्वातंत्र्याचे मोजमाप (एकक)

vi) Variance चे विश्लेषण

प्रश्न 4) खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

[20]

अ) अर्थव्यवस्थेतील निव्वळ गुंतवणूक फलन पुढीलप्रमाणे आहे, $I = \beta_0 + \beta_1 R + u$. 'I' म्हणजे गुंतवणूक, R म्हणजे व्याजदर, β_0 व β_1 हे गुंतवणूक फलनातील माहीत नसलेले घटक आहेत. यावरून विखुरलेला ग्राफ काढा. आणि खाली दिलेल्या आकडेवारीवरून गुंतवणूक फलन तयार करा.

Sr.	Rate of Interest = (R. %) X	Investment (I) Y
1	6	9.0
2	7	5.5
3	6	8.0
4	8	4.0
5	9	3.5
6	10	2.5
7	8	3.0
8	10	1.5
9	12	1.2
10	11	1.8
11	13	1.5

ब) बहू सह रेषीय पद्धतीची व्याख्या द्या त्याचे प्रकार व त्यांचे परिणाम सांगा.

प्रश्न 5) खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणतेही चार)

[20]

- तद्भव ची व्याख्या द्या आणि त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
- वित्तीय अदलाबदलावर टीप लिहा.
- संधीसाधू किंमत सिद्धान्तावर टीप लिहा.
- आभासी चलावर टीप लिहा.
- किमान वर्गपद्धती म्हणजे काय ?
- अर्थमिती चे महत्व सांगा.

